

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön** és **vasárnap**.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felolvas szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Oláh világ.

A „Temesvarer Zeitung”-ban egy hazafi által föl lettek hívva a hatóságok arra, hogy a pópák és tanítók a román falvakban összeírják minden 16–20 éves oláh fiút anélkül, hogy okát és ezéljét megmernék vallani.

Ez valószínűleg összefügg az oláhok utóbb hangoztatott fenyegetődzéseivel.

Azért számlálják megbizonyára, hogy megtudják, hány fegyverfogható emberük van.

Az agitátorok Királyhágón innen és túl a magyarok zsarnoki önkényét és az oláhok törvénytelen elnyomatását éneklék, a miben csak az a sajnós, hogy ezek maguk a pópák, kiknek a nép vakon hisz.

A kolozsvári esküdtszék nagyon helyesen ítélte meg a dolog jelentőségét, midőn a keddi tárgyalás után a bevádolt részvétiratu pópák leg többjét egyhangulag marasztalta el.

Azonban, elégséges-e ennyi? Eléges-e az, ha az esküdtszék mindenkor hiven, bölcsen teljesíti lelkiismeretbeli kötelességét és ha a legtöbb eset-

ben a bíróság is a törvényben megállapított büntetéseket köze mértékben, vagy ezen felül méri a vádlottakra?

Vegyük például a keddi esetet. A törvény a feldiesítés vétségére hat hónapig terjedhető fogházat szab. A tizenkét bevádolt lelkész közül tizenegyet elmarasztalt az esküdtszék. A bíróság (megfelelő enyhítő körülmények tekintetbe vételével) két vádlottat két-két havi, a többit mind három havi fogház-büntetésre ítélte.

Ez szigorú, ez példás megtorlás volna, ha nem csupán némi fizikai, de erős erkölcsi hatályt is lehetne szerezni annak; ha nem csupán a polgári büntető hatalom, de (jelen esetben) az egyházi hatalom is illő tudomást venne róla.

De ez nem fog megtörténni. Az egész annyi, hogy az illető elítéltek (többszire fiatal vagy javakorbeli emberek) kénytelenek kiállani két-három hónapi elzárásnak fizikai kellemetlenségét. Mert csak kellemetlenség az; a mennyiben a fogház-büntetés már magában véve is egyike a

legenyhébb elzárási fenytékeknek és azonkívül a keddi elítéltek — papi állásukra való méltányos tekintettel — föl vannak mentve a munka kötelezettsége alól és saját költségükön élelmezhetik magukat.

Nos, ennyit kiállani nem valami fáradságba kerül. És ez a csekély áldozat uzsorás kamatokkal való bő kárpótlást talál abban a fényes erkölcsi elégtételben, melylyel az elítélteket otthon, övéik körében jutalmazták, és a mely jutalmazás sokszor nemcsak morális, hanem anyagi is.

Az elítélt pópák odahaza meg fognak növekedni tekintélyben és befolyásban. Papi hatalmukat most már a martíromság dicsfénye fogja intenzívebbé tenni. Ők maguk meg fognak mindent, hogy hűveik előtt, mint a zsarnoki önkény, a törvénytelen elnyomatás áldozatai tűnjenek föl. Ehéz képest agitációjuk sokkal buzgóbbá, hevesebbé válik, minő eddig volt. Lelkeszi állásukat az elítéltetés nem érinti, mert hiszen kanonikus hibát nem követtek

el: sőt előljáróik politikai érzelmeitől függ, hogy: vajjon nem veszik-e — mint papok — egyenesen hasznát annak, hogy államellenes vétség miatt elmarasztalták őket! Az oláh világ tekintélyei közé sorozza, minden erejével támogatja őket és ennek a világnak — különösen egyházi és iskolai téren — valóban nagyon sokféle hatalma van ahhoz, hogy nem csupán erkölcsileg, hanem anyagilag is dusan re-kompenzálja őket a szenvedett üldöztetésért.

Ily módon aztán a verdikt és a bírósági ítélet hasznátökéletesen kárba megy, sőt — akárhány esetben — szanalás helyett, a helyzet egyenes rosszabodására vezet.

Hiszen a kedden elítélt papok már is fenyegetődztek, hogy hűveik nem fogják ezt a dolgot szó nélkül hagyni, hogy tízezer lélek van mögöttük, kik oltalmazzák őket, stb. És csakugyan korlátlanul rendelkezésükre áll minden eszköz, hogy hasonló fenyegetéseket be is válthassanak!

Elengedhetlen kötelesség arról tehát gondoskodni, hogy

TÁRCZA.

A székely nőkről.

Mutatvány nagyajtai Cserei Farkas könyvéből.
(Folytatás.)

Második kérdés.

Nemes Anyának Nemtelen Atyától született gyermeke Nemes lészen-e hát? vagy pedig csak megmarad Atyának Rendin, 's Állapotyában?

A' Nemesi Disz, Törvény, Szabadság, Nemzetség, és annak Ágozati után jár, mivel azért a' Nemzetségnek a' Férfi szokott feje-is, gyarapítója-is lenni, csak ugyan benne-is gyökerezhetik meg a' Nemesség fiuról-fiura, és Léánya után másra nem terjedhet. Ez így lévén, minthogy az Anya csak méhébe fogadja gyermekét, gyökeres Nemzése pedig annak az Apától függ, ámbár Nemes légyen-is az Anya, de ha az Apa Nemtelen talál lenni, afféle gyermekeket nem mondhatunk igaz Nemesnek. Mert mikor születik, nem az Anyai, hanem az Atyai Nemzetségnek állapottyába lépik. És így

Nemes Anyának, nemtelen Atyától született gyermeke megmarad Atyának Rendén, állapottyában, ha csak azután valami uton Nemességet nem szerez magának.

Harmadik kérdés.

Miként nemessédeknek-meg hát az ilyen Nemtelen Atyáktól született gyermekei a' Nemes Anyának?

Mikor a' Király valamely Aszszony állatot az igaz Véreknek, ha kik találkoznakának, károk, sérelmek nélkül, annak Atya örökségében fiu ágga téssen; ilyenképpen, ha Nemtelen Atyától születik-is, annak gyermeke Nemes lészen: mert a' fiu Ággá való tételének annyi ereje szokott lenni, mint a' Jóságból álló Királyi Adománynak. Az illetén Adomány pedig magával hozza a' Nemességet, és megörökösíti annál, a' a kiknek egyszer törvényesen biradalmába kelhet.

Lévén ezenkívül más módja-is a' Nemesítésnek, ezek-által hasonloképpen Nemesi Napfényre verdődhetnek születések homályából a' Nemtelen Atyák gyermekei; mikor tudni illik a' Király az olyanoknak Nemes Levelet ad, vagy valamely jóságos Nemes emberek fiaikká fogadják, és

Jóságaikban örökösökké vallyák, 's tészik őket.

Negyedik kérdés.

Lön előbb olly Felelet, hogy Nemes Atyáktól Nemességben születnek a' Léányok. Hát már a' Nemtelen Atyák Léányaiknak adhat-e Nemességet a' Király?

Igen-is adhat, 's meg-nemesítheti a' Nemtelen Atyáktól született Léányokat-is azon okokra nézve, melyek fel-szokták indítani arra, hogy valamely férfit meg-nemesítsen. Így, ha mely Aszszonyoknak valami jeles testi, és elméleti jóságos tselekedetei vannak, a' mint hogy az Aszszonyok között-is, miként folyobb mondán, találkoznak nagy jutalmakra méltó dolgok, jutalmat akarván az ollyan díszetben tanáltatott Aszszonyoknak rendelni a' Király, Nemességgel ötlet fel-ekesítheti, valamiképpen jósággal-is meg-ajándékozhatya, fel-találtatván abban a' Nemesítés bővebb módgya. Fiu Ággá-is teheti, ez-is a' Nemesítésnek egyik, és nem utolsó uttya lévén.

Észre kell pedig itt venni azt, hogy a' mely Aszszonyállat ily uton verdődik Nemességre személyben, azzal csak ő maga élhet, gyermekeire

által nem boesáthattya, minthogy születéssel járó állapotot nem Anyáinktól, hanem Atyáinktól szoktunk venni magunknak.

Ötödik kérdés.

Lévén emlékezet Törvényünkben a' Fiu fogadásról, csak a' Férfiakról kell-e azt érteni? vagy az Aszszony-is fogadhat Fiuat magának a' szerént mint a' Férfi?

Az aszszonyoknak közönséges Törvény szerént nintsen szabadságok a' fiu fogadásra; minthogy a' fiu-fogadás Atyai hatalmat szokott magával hozni; az Aszszonyok pedig az ő gyermekeken atyai Hatalommal nem bírázkodhatnak; ezt pedig értem olly Aszszonyokról, kiknek gyermekeik nem voltak, mert a' mely Asszszonyok gyermekei voltak, 's meg-holtak, Király engedelmével fogadhat fiat Jóságába vigasztalásul azok helyett, kiktől ötlet a halál megfosztotta.

Hatodik kérdés.

Ha a' Nemes Léány törvényes Házaszágon kívül gyermeket szül, lészen-e ennek valami része az ő Anya Nemességében?

Kiváltképpen való szép dolog lévén a' Magyaroknál, mint régi szabad

az igazságszolgáltatás ne egymagára maradjon a nemzeti-ségi agitáció fékezésének munkájában. Kormányzati, sőt törvényhozási új és erő-lyes intézkedésekre van szükség, ahhoz, hogy az agitáció-nak előzetes gátak vettesse-nak és hogy az agitator ne csak a bírósági teremben, a lehető legenyhébb megtorlá-sokra, — de állampolgári életének összes fázisaira néz-ve az állami hatalom befo-lyása alatt legyen.

A nemzeti-ségi izgatást le-hetetlené kell tenni!

Politikai hírek.

A képviselőházból. A képviselőház jun. 14-én megkezdte a valu-táról szóló törvényjavaslat tárgyalá-sát. Pulszky előadó és Naumann Armin beszéltek a javaslat mellett, Horánszky hosszabb beszédben ellene, — mind annak az ellenkezőjét állít-va, a mit annak idején az enquete-ben mondott. Végül kijelentette, hogy nem szavazza meg a javaslatot. Ez-után Lányi Leo beszélt, pártolva az előterjesztést.

A képviselőház 15-iki ülésében folytatta a valuta javaslat tárgyalá-sát. Beszéltek Ugron Gábor, Molnár Józsiás és Beöthy Akos, mindhárm-an a javaslat ellen.

A szerb király a szultánnál. A szultán Sándor király Konstantiná-polyba kísérésére külön küldöttséget rendelt ki, mely Ahmet Ali baba és Raif baba hadosztály-tábornokokból, Szadik bej és Riza bej hadsegédek-ből áll, a kik a Sultanie fejedelmi yacht-on junius 18-án Szalonikiba ér-keznek. Ugyanakkor Szalonikiba ér-kezik Georgievics Vladan konstan-tinápolyi szerb követ a követség összes tagjaival és a török küldöt-tséggel együtt Zibefese macedon-szerb határszéli községbe megy, hogy a ki-rályt ott megvárják. A Sultanie-t a császári hajóhad egy hajója fogja kísérni. A király a Yildiz-palota park-jában levő Szkali-kioszkban fog lakni. Azonkívül ünnepi fogadásokra egy

másik császári palotát is rendelkezé-sére boesátnak. A király előre látha-tólag négy vagy öt napig fog Kons-tantinápolyban időzni.

A marokkói bonyodalom. Tan-ger környékéről sok rablótámadásról érkezik hír. Egy francia futárt meg-támadtak, megsebesítették és a leve-leket, melyeket vitt, elvették tőle. A kormány rendelete felhívja a kabilo-kat, hogy fogyveresen jelenjenek meg a husvéti ünnepélyeknél. Ez intézke-dés nyugtalanságot okoz. Az egyetlen itt levő hadihajó a Venaditto spanyol ezirkáló hajó. A hatalmak által ide küldött többi hajók megérkezését ag-godalommal várják. — Abd-el-Aziz a csapatokkal Fez felé nyomul elő.

A tangeri spanyol követ jelenti, hogy az ottani diplomáciai kar nem tanácsolja, hogy hadihajók küldesse-nek a marokkói tengerpartra, de azt hiszik, hogy a hajókat jó lenne Oran, Cadix és Gibraltár kikötőkben készen tartani. Malilla parancsnoka érteke-zett Macley Araef-fal, a ki kijelen-tette, hogy a kabilok nyugodtan vi-selkednek.

A Bramble nevű angol ágyuna-szád jun. 13-án délelőtti Tangerbe indult.

Dufferin lord biztosította róla a francia külügyminisztert, hogy a marokkói kérdést Franciaországgal egyértelműen akarja elintézni s re-ményli, hogy a két kormány mind-két állam érdekeit egyöntetűen és önzetlenül fogja megővni.

A Correspondencia szerint Mulej Abd-el-Aziz szultánnak egy nagy-bátyja igényt támasz a marokkói trónra s arra támaszkodik, hogy a hadsereg egy része őt proklamálta szultánnak; attól tartanak, hogy vé-res polgárháború fog kitörni. Az or-szág déli részén javult a helyzet; több berber-főnök meghódolt a szultánnak. (N. Fr. Pr.)

A Temps madridi jelentése szerint ott az a hír, hogy a hadügyminisz-ter elrendelte 10,000 embernek készen-létben tartását, kik az esetre, ha bo-nyodalom támadnának, Centába mennek. Martinez Campos tábornagy felajánlotta szolgálatait esetleges afri-kai hadműveletek fővezetésére, bár azt hiszi, hogy jelenleg nincs mitől tartani, mert a kabilok az aratás mun-kájával vannak elfoglalva.

A székelyek érdekében.

A kereskedelemügyi m. kir. mi-niszter a következő leiratot intézte megynék főispánjához:

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintettel a Székelyföldnek kö-pári tekintetben valószínűleg már a közel jövőben előtérbe lépő fontos-ságára, elhatároztam, hogy távezám terhére hozandó újabb áldozatokkal egy a kőbányászó, faragó és utépítő ipar nomeiben foglalkoztatható mun-kástörzs gyakorlati kiképzését oly módon, hogy az erre alkalmas kő-bányászati és kőfaragó telepeken több székely vidéki ifjút helyeztet-tek el tanonezi minőségben.

A cél gyakorlati megvalósításá-nak ügyét kellően tanulmányoztat-tam s ezen az alapon egybeállítat-tam a köipari tanonezok felvételére és kiképzésére vonatkozó általános feltételeket, a melyeket jóváhagyá-sommal ellátva és 10 példányban másolatban ide csatolva tudomásvétel és a felvételre alkalmas vidékekben leendő szives közvettétel céljából Méltóságodnak megküldöm.

Együttal felkérem Méltóságodat, hogy a kormányzatára bízott várme-gye területén kőfaragással foglalkozó vagy köipari kiaknázásra alkalmas-nak ígérkező vidékeiről 4. a feltéte-leknek minden irányban szigoruan megfelelő, különösen jól fejlett, erő-teljes testalkatu és 15 évet már be-töltött ifjút választasson ki és velük,

illetve szülőikkől vagy gyámjaikkal az ide csatolt mintának megfelelő tanonez-szerződéseket kössön, me-lyek a szükséges okmányokkal fel-szerelve a Glasner József és Antal kis-sebesi granit-kőbánya tulajdonos czégnek közp. irodájába Budapest Muzeum körút 35. cím alatt posta után ajánlva lesznek mielőbb elkü-lendők.

Egyben értesitem Méltóságodat, hogy a szerződhetendő tanonezoknak, esetleg kísérőjüknek a helyszínére leendő utaztatása céljából vasuti szabad menetjegyek kiállítását en-gedélyeztem a magyar államvasutak kolozsvár-nagyvárad-i vonalán fekvő Kis-Sebes állomásig.

A felszállításra szükséges vasuti III. oszt. szabadjegyek Méltóságod által, jelen leiratomra való hivatko-zással, közvetlenül lesznek kérendők a m. kir. államvasutak igazgatóság-tól.

Végül felkérem Méltóságodat, hogy tanonezok elutazásának, illetve a ki-jelölt végállomáson leendő megérke-zésüknek pontos idejét a megne-vezett czéggel kellő időben tudatni, esetleg vele egyetértően megállapi-tani sziveskedjék, hogy a tanonezok átvétele és azonnali elhelyezhetése iránt a kiképző vállalat kellő körül-tekintéssel intézkedhessék. A tanon-ezok utaztatása körül notalán felme-rülő kiadások az iparfejlesztő bizott-ság kezelési költségeire engedélye-zett összegből lesznek fedezendők.

Az ez ügyben végzetek és elért eredményekről sziveskedjék Méltósá-god a szerződhetett tanonezokra vo-natkozó összes nyilvántartási adatok közlésével hozzám mielőbb, legkésőb-ben f. évi junius hó 30-ig, jelentést tenni.

Ezzel egyben elintéztést nyert Méltóságodnak hozzám f. évi május hó 14-iki kelettel 434. sz. a. intézett fel-terjesztése is, a melynek mellékleteit, továbbírtam megfelelő eljárás céljából, idecsatolva visszaküldöm.

Fogadja méltóságod kiváló tiszto-letem őszinte nyilváníását.

Budapest, 1894. junius 2-án.

Lukács, s. k.

Általános feltételek
a köfajtó, kőhasító, kőfaragó szé-kelyvidéki tanonezok felvételére és kiképzésére.

1. A tanonezoknak 15 évesnél idő-sebbnek és 19 évesnél fiatalabbnak, himlő ellen beoltottnak, legalább az írás, olvasás, számolás és rajzolás elemeiben jártosnak, egészségesnek, erőteljesen fejlettnek és a mesterség folytatására alkalmasnak kell lennie.

2. Az ezekre vonatkozó bizonyít-ványok alapján a tanonez apjával, illetve gyámjával írásbeli tanonez-szerződés köttetik, a köfajtó és kő-hasító tanonezokkal 2 évi, a köverő és kőfaragó tanonezokkal 4 évi tar-tamra.

A szerződésben kiteendő, hogy a tanonezidő megfelelően megrövidít-hető, a tanonez képessége és olme-neteléhez képest, s hogy a székely-vidéki tanonez betegsége esetében is teljes ellátásban és teljes gyógyke-zelésben részesül.

3. A tanonez köteles a törvény-ben előírt tanoneziskolai oktatásban a lehetőségig részt venni, ezenkívül a művezető részéről némi szakokta-tásban is részesül.

4. A tanonezidő alatt a tanonez a műhely, vagy bánya főnökének házi fegyelme alatt áll és előjáróinak,

tanítóinak feltétlenül engedelmese-kedni, erkölcsös életmódot folytatni s mindenben arra törekedni köteles, hogy előjáróinak megelégedését megnyerje és tanonez-, valamint mun-kástársaival barátságos jó viszony-ban legyen.

Fegyelm tekintetében a tanonez a műhelyi, illetve gyári munkarend határozatának van alárendelve.

5. A tanonez naponkénti foglal-koztatása, a vasárnapi és éjjeli munka kizárásával, a bányában a műhelyben 11 órán át tarthat.

6. Két havi próbaidő alatt a ta-nonezviszony felbontása egyoldalú visszalépés útján meg van engedve. A próbaidő letelte után pedig csak közös meg egyezéssel vagy az ipar-törvényben előrelátott esetekben tör-ténhetik a tanonezszerződés felbon-tása.

7. A tanonezviszony befejezte után a tanonez bizonyítványt nyer. A mű-hely vagy bányafőnökség a felsza-badult tanonezoknak további alkalmazására kötelezettséget nem vállal, a mennyiben azonban a tanonez, a tanidő alatt derék, tisztességes mun-kás és megbízható egyénnek bizo-nyult: öt egyenlő körülmények közt első sorban fogja alkalmazni.

8. A tanonez egész tanonezideje alatt a kiképző vállalatot teljes ellá-tásban és ruházatban részesítetik s ez idő alatt napibére teljesen ennek törlesztésére fordítatik. A tanonez-idő második felében azonban az erre érdemes tanonez az ellátáson felül egyezményi vagy darab szám szerint való keresetben is részesíthető, a rendszeres legénybér^{1/4}—^{1/3}-ad részét kapván az ilyen munkáért.

A tanonez egyezmény keresetének 50%-a az egyes fizetések, illetve el-számolások alkalmával levonásba hozatik, mely összeg óvadékképpen a tanidő leteltéig a posta takarékpénz-tárba gyümölcsözőleg elhelyeztetik.

Az így képződő óvadék a tanonez-nak felszabadulásakor csak akkor adatik vissza, ha elvállalt kötelezett-ségeinek mindenképpen eleget tett.

Azon tanonezok óvadéka ellenben, kik a kikötött idő letelte előtt a műhelyek vagy bányák kötelekeiből önként kilépnek, vagy valamely súlyos vétség miatt elbocsátatnak, a munkások betegsegélyző pénztára javára esik.

Jóváhagyom.

Budapest, 1894. junius hó 2-án.

Lukács,

m. keresked. kir. miniszter.

Megyei élet.

Háromszékvármegye közigazgatási bizott-sága üléséből.

(Folytatás és vége.)

Folyamatban voltak a 39. számú áteresztő helyreállítás, a 98. számú Rákóczi-híd felszerkeztetékének kivál-tása és a 114. számú áteresztő újból építési munkái. — Maksa között a 21/a számú áteresztő építési vállal-kozónak átadatott.

A fedenyag szállításban nagyobb eredmény nem éretett el, minélfogva a szállítás megszüntetett.

A baróth-ágostonfalvi közut Háromszék és Nagy-Küküllőmegyébe eső ártéri szakaszának felemelése iránt helyszíni felvételek és lejtme-rések eszközöltettek. Felemlíti, hogy Sepsi-Szentgyörgy város között a mikó-kollegium és városház előtt a

(Folytatása következik.)

kövezet rosszassága miatt az átkelési szakasz csaknem járhatatlan.

A nyén-bodza-krásznai közut vég-szakaszán teljesítendő utépítési munkák, korlátok és kerékvetők versenybírálaton kedvező eredménnyel biztosítottak, s vállalkozóval szerződés kötött. A munkák legközelebb át is adatnak.

A természetben teljesítendő utadótartozás alispán ur által megküldött összeírás alapján felosztott s a felosztási kimutatás alispán urhoz felterjesztett.

Tusa Gyula m. kir. pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt 140,918 frt 76 kr, a megelőző év hason havinál 1788 frt 36 krral kevesebb.

Üzletben volt 24 mezőgazdasági, 2 ipari, összesen 26 szeszőzde, 1893/4. évi termelési időszakra nézve 8 mezőgazdasági szeszőzde üzemét beszüntette. Ugy az üzletben maradt, mint az üzemét beszüntetett szeszőzdek felülvizsgálatnak.

Engedélyezett házadómentesség 2, fizetési időhalasztás 2, dohányárulási engedély 6, sóárulási engedély 1 esetben.

A tőkekamat és járadék adó kivonása befejeztetett és a lajstromok előírás végett kiadattak, ugyszintén 3 évi érvénnyel kirótt III. oszt. keresetadó lajstromok is előírás végett kiadattak, az általános jövedelmi pótdó kirovása folyamatban van.

Dr. Antal Mihály jelentését az egészségügyi állapotáról a következőkben közöljük:

Az általános közegészségügyi állapot e hóban sem volt kielégítő, sőt a megelőző hóban fenforgott viszonyokhoz hasonlítva hanyatlás mutatkozott.

A heveny ragályos kórok közül a vörheny Zagon, a kanyaró Körös, Árkos, Kézdi-Szentlélek és Komolói községekben, valamint Seps-Szentgyörgy és Kézdi-Vásárhely városokban járványosan uralkodott. Zagon községben beteg volt 43, meggyógyult 33, meghalt 4, további gyógykezelés alatt maradt 6. Körösön kanyaróban megbetegedett 19, meggyógyult 19, gyógykezelés alatt egy sem maradt. Árkoson beteg volt 74, meggyógyult 49, meghalt 1, gyógykezelés alatt maradt 24. Kézdi-Szentléleken beteg volt 88, meggyógyult 50, meghalt 1, ápolás alatt maradt 37 és Komolón beteg volt 48, meggyógyult 47, gyógykezelés alatt maradt 1. Seps-Szentgyörgyön beteg volt 27, gyógykezelés alatt maradt 27 és Kézdi-Vásárhelyen 51 beteg közül meggyógyult 51, gyógykezelés alatt egy sem maradt. Ilyenmő kóros bántalmak közül szörványosan előfordult a kanyaró Dálnok, Bölön, Polván, Lisznyó, Kézdi-Martonfalva, Maksa, Nagy-Ajta és Uzon községekben 1—1, Márkoson 2, Almáson 3 és Köröspatakon 8 esetben. A vörheny Köpeczen 1, Lisznyóban 2 esetben, a ronesolótöröklob Baróthon 1 és Kézdi-Vásárhelyen 4 esetben, a himlő Bereczken 1 esetben. Nyujtódón egy nő veszett eb által megmaratván, a veszettség elleni védoletás foganatosítása végett május 17-én Budapestre az üllői-úti kórházba szállítottatott.

Másnemű heveny megbetegedések nagyobbára a légzőszervek lobos és hurutos bántalmaiból tartoztak.

A megyei „Ferenéz József” kórházban ápolattott 61 férfi, 46 nő, összesen 107 beteg, ezek közül elbo-

esáttatott gyógyulva 51, javulva 8, meghalt 3, a hó végével ápolás alatt maradt 28 férfi, 17 nő, összesen 45 beteg. Ezen idő alatt felmerült ápolási napok száma 1532. Rühös volt 2, bujakóros 33, szembeteg 2 és különféle betegségekben szenvedett 68. Műtét végeztetett 4 esetben, még pedig: egy lábszárszonkítás, egy lábbuj kiülés, egy szemölcsdag kiirtás és egy sipoly felhelzés.

Orvosrendőri hullazemle eszközöltetett véletlen vízbefulás miatt 2, fa általi agyonütés, mozdony általi elgázolás, és házfédélzetről történt lezuhanás miatt 1—1, akasztás általi öngyilkosság miatt 3 és hirtelen gutaütés által meghalt egyén hulláján 1 esetben.

7 éven alól levő gyermek gyógykezelésének elmulasztásáért az orbai járási főszolgabíróhoz 5 esetben történt bejelentés, ezek közül 2 elmarasztaltott, 3 pedig a büntetés alól felmentetett.

A zágoni népiskola az ottan uralgó vörheny-járvány miatt, a Komolói, árkosi, kézdiszentléleki községi iskolák, valamint a sepsiszentgyörgyi óvoda is, a fellépett kanyaró járvány miatt, bezárattak.

A közhelyiségek, a tápszerék és italok megvizsgálásánál nagyobb rendtelenségek nem fordultak elő.

Az állategészségügyi viszonyok általában kevésbé voltak kielégítőek. Sertés-orbáncban elhullott Albiban 23, Peselneken 15, Rótyen 12, Dálnokban 5 és Szotyor-községben 2 darab sertés. Rühkór a lovak között előfordult Köröspatakon 11 esetben, lépfene miatt Kőkös községben 1 darab szarvasmarha elhullott. Albiban 1 drb ló takonykór miatt. Nyujtódón pedig egy kutya veszettség miatt kiirtott.

László Géza kir. alügyész jelentést tett a fogházügyi és közbiztonság állapotáról, mely szerint a k-vásárhelyi kir. törvényszéki, valamint a megye területén lévő kir. járásbírói fogházakban május hó utolsó napján le volt tartóztatva 25 elítelt, 5 vizsgálati, összesen 30, ezekből 25 férfi, 5 nő.

Időközben megfordult 59 egyén. Rabélemezésre kiadott 102 frt 977/100 kr. Bünvádi feljontás érkezett 42.

Törvényszéki boncolás 3 esetben volt.

Legujabb.

Főrendek értekezlete. A főrendház néhány tagjának egyenes kezdeményezésére 14-én Andrassy Aladár grófnál értekezlet volt, melyen Wekerle miniszterelnök és Szilágyi Dezső miniszter is részt vettek.

A kormány ezen értekezleten kijelentette, hogy semmiféle módosítás kezdeményezésére nem hajlandó. Ha azonban az ellenzék tud olyan indítványt fogalmazni, mely a törvényjavaslat elveinek teljes épségben maradását mellett — az egyházi házasságkötés előnyös voltát is hangsúlyozza, minden szankezió nélkül — ily formulázott indítványt a kormány hajlandó megfontolás tárgyává tenni. Semmi egyébről azonban szó sem lehet.

A felekezetrőlküliség elejtése iránt sem hajlandó a kormány tárgyalásokba becsátkozni.

Ujdonságok.

— **Személyi hir.** Háromszék vármegye főispánja, hatálykai Pótsa József f. hó 12-én Kézdi-Vásárhelyre érkezett.

— **József főherczeg** kézdivásárhelyi tartózkodásáról még a következőket jelenthetjük. Ő Fensége 13-án a honvéd legénységet behatóan megvizsgálván, annak kinézése és magatartása, valamint a laktanyában tapasztalt példás rend és tisztaság felett legmagasabb megelégedésének adott kifejezést. Nekünk őszinte örömmünkre szolgál, ha e magas helyről jött elismerést a közönségnek is tudomására hozzuk, méltó dícséretül zászlóaljunk ezredes parancsnoka Petsics századosnak és az összes honvéd tiszti karnak.

— **Időjárásunk** egyre esős és kellemetlen hideg. Legnagyobb baj az, hogy éjjelenként a lég nagyon lehül, mi miatt a zsegebb plánták sokat szenvednek s általában a növények fejlődésére szerfelett károsan hat. A bizonytalan idő miatt a kaszáláshoz sem lehetett hozzáfogni, pedig a fű nagyon megérett a kaszára.

— **Hirtelen halál.** Megdöbbentő haláleset történt Kovásznán e hó 14-én. Az állami leány iskola növendékei éppen az egyháziének és a vallástánból vizsgáltak. Tiszt. Elekes László alig intézett néhány kérdést a vallásból, midőn tompa zuhanás vonta magára a közönség figyelmét. És Tamó Károlyt, kovásznai ev. ref. énekevezőrt, látták kibukva a padból, hova míg újra az éneklésre került a sor, beült volt. A gyorsan alkalmazott orvosi segély dacára sem lehetett már rajta segíteni. Haza szállították, hol nem sokára kiadta lelkét. Szívszélhűdés érte. A váratlanul elhunyt ember 60 éves volt, s az egyházat 40 évig szolgálta vallásos buzgalommal. Kovásznán 30 éven át hallotta a közönség tiszta, erőteljes énekét, melyhez hasonló hangterjedelem ma ritkaság számba megy. Mintha érezte volna végzetét, mikor hazulról elment, e szókkal bucsuzott el nejétől: „viselje az Isten gondolat!” S még visszatért a kaputól, s érzékenyen váltott meg tőle, hogy aztán ne lássa többé e földön. Az egész községet mélyen meghatotta a váratlan eset. Az elhunyt temetése e hó 16-án volt.

— **Gazdák figyelmébe.** A löhere első kaszálása most van folyamatban és ezen alkalommal vehető ki: van-e benne aranka és mennyi? A gazdaközönség saját jól felgött érdekében eslekszik, hogy ha az arankát löhere és luzerna tábláin felásás és kiögetés által elpusztítja, a tulságosan belepott részeket pedig kimélet nélkül kiszántja. Miután a gazdák között még igen sokan vannak, kik nem fektetnek elég súlyt e káros elődönvény irtására, felhívom a czimet, hogy hatósága területén lehető legterjedelmesebben tegye közhirrő, hogy minden gazda-irtsa ki löhereséből és luzernasából az arankát, a mely tábla pedig teljesen el van lepve, azt szántsa ki. Ezen közhirrő tétel alkalmával figyelemztetendő a gazda-közönség arra is, hogy a ki ezen felszólításnak eleget nem teszen, azt az előjáróság a gazdasági bizottsághoz bejelenti, mely bizottság nevezetteket a löheremag vásárlók tudomására hozza és így azon eshetőségnek lesznek kitéve, hogy löheremag termőüket vagy egyáltalán nem, vagy csak igen olesó áron adhatják el.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** az érdekelt kivívó ezégek tudomására hozza, hogy a Szófiában évente kiadott közgazdasági évkönyvben (Almanach), mely 10—12.000 példányban fog megjelenni, ezuttal hirdetések is felvétnének. A közelebbi feltételek meg tudhatók a kamara irodájában.

Mezőgazdasági közlemények.

A szénakészítésről.

A szénacsinálás egyike a kellemesebb mezőgazdasági munkáknak: nem is annyira dolog-számba veszi azt a munkás sem, mert nem viseli úgy meg az embert, mint az aratás vagy más hajtósabb dolog.

A hőség még nem nagy, nem is kell nagy erő a munkához, nem áll ki a munkából az ember; a derült ég, a tavasz pompája, a zöld mező, a dagadó rendek s az e közt vígan nyüzsgő munkáshad, jobb kedvben tartják a gazdát és munkást egyaránt különösen, ha nem ázott meg a rend, s nem feketélik a széna.

A szénakészítés — bár mint munka nem megy erősebb munkaszámba — egyike a legfontosabb s a legnagyobb gonddal kerestül viendő mezőgazdasági munkáknak; hisz épen a szénakészítés által készítjük elő állataink okszerű teloitését, s nemcsak a takarmányozás alkalmával, de már a takarmány előállításának készítésénél is figyelemmel kell lennünk annak minőségére.

A szénacsinálásnál sok gazda részint kapzsiságból, részint tudatlanságból, — de leginkább a „nagyapám” gyakran hangoztatott szokásainak respektálásából — meglehetősen hibás eljárást szokott követni.

Egyik hiba az, ha a szénafüvet elhagyják vénülni. A legtöbb gazdát e ferde gyakorlatra az készíti, hogy az elvénült szénafü vastagabb rendeket, több szénát ad. Ez igaz is, csak-hogy a kimagzott fünek épen annyi a beese, mint a szalmának s ha az ilyen szénafelesleget a szalmánál értékesebbé is teszi az allyfü, de az egész mennyiség tápbeese sokkal kevesebb, mintha idejében kaszáltatott volna le.

A kaszálást akkor kell teljesíteni, mikor a réten lévő s a takarmány zömét képező füvek általában virágzásban vannak, nem pedig akkor, mikor már nagyrészt kimagzottak s a széna közé nő a sarju ki.

Azt a legegyszerűbb gazda is fel foghatja, hogy a tápanyagok nagyrésze a magvakban gyűlik össze, ezen tápanyagok nagyrészt meg vannak a növényben magában már virágzások, tehát ekkor kell a kaszálást eszközözni, hogy a tápanyagok még a növény testében maradjanak, ne vándorolhassanak át a magba, mely takarmányzást szempontból különösen a fűteléknél értékel nem bír, s a széna helyett szalmát kaszálunk.

Mesterség takarmányfélék kaszálása is a takarmány jósága szempontjából akkor kívánatos, midőn a takarmány általában virágzásban van.

Sok gazda nem fordít kellő gondot a széna beszárítására sem. Legtöbb gazdának az a gyakorlata, hogy a szénát renden hagyja 2—3 napig, aztán forgat, azaz a rendet a másik oldalára fordítja, s ismét így áll a széna 2—3 napig, míg végre folygijtetik. Még szerencse, ha az eső meg nem verte a rendeket, mert akkor még egyszer megfordították; s ha esős idő van, az ilyen gazdák rétyén látjuk, hogy a sarju vonalosan nő, mert a rendek helyén elmaradt.

A széna szárítására nagy gond fordítandó, eskis kellő beosztással viheto e munka kerestül.

(Végo következik.)

Hasznos tudnivalók.

A cseresznye védelmezése a madaraktól. Az a termelő, a kinek cseresznyefái vannak, eleget boszankodhatott a varjakra, a melyek nemcsak megtizedelik, de néha az egész termését is a fának elpusztítják. Egyetlen módszert ismertünk eddig, azt, hogy lődöztünk a varjakra és igyekeztünk lövésekkel távol tartani őket cseresznyefáinktól. Genfben egy cseresznyefa tulajdonosa nagyon egyszerű módszert kísérlett meg, állítólag igen jó sikerrel. Ez abban állott, hogy a cseresznyefára ezik-czakban pamutot erősített kis fagyűrűk segítségével oly módon, hogy ezen pamutszálak elég térséget engedjenek, hogy közöttük a varjak kényelmesen bejuthassanak a cseresznyéhez. Mégis az a csodálatos, hogy nem mernek miatta odahatolni a cseresznyéhez. Revel nevű genfi cseresznyefa-tulajdonos ezen a módon teljesen megmentette a múlt évben cseresznyetermését, holott az azt megelőző években azzal kellett beérnie a mit a varjak neki ott hagytak.

A fák metszését szokták ugyan a legkülönbözőbb időszakokban eszközölni, de legjobb azt épen mostában, ugy junius hó végeig meg-ejteni. Ilyenkor a nedvek felhasználhatnak a levél és fa képzésére, a sebzeti részek gyorsan behegednek, a sebszölek gyógyulása mindjárt a sebzés után kezdődik s a seb mentől hamarabb új fával és kéreggel fedetik be. Kiszáradástól a nyári metszésnél félni nem lehet, mint a tavaszinál, különösen, ha a fa erős ágától fosztatik meg. Azon ágakat, melyek a tavaszi metszés után elhagytak, ilyenkor kell letisztogatni, ha már az egész metsztést nem most

végezzük is. Azonban ügyelni kell arra, hogy a törzsön vagy galyakon esonkok ne maradjanak, mert ezek a fát felette éktelenítik.

Sz. 1060—1894.

tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság, közhirre teszi, hogy Bogdán Ferencz kovásznai lakos végrehajtónak Szigethi István végrehajtást szenvedett elleni 100 frt tőkekövetelés s járulékai iránti végrehajtási ügyében, a kézdívásárhelyi kir. törvényszék — a kovásznai kir. járásbírósa területén levő, Petőfalva község határában fekvő, a petőfalvi 208. számú tjkvben A + alatt foglalt 442¹/₂ hr. sz. egész szántóra 22 frtban, a 927. hr. sz. egész szántóra 15 frtban, 1268¹/₂ hr. sz. egész szántóra 38 frtban, a petőfalvi 19. sz. tjkvben 39^a, 39^b hr. sz. belsőre 160 frtban, 548, 549. hr. sz. szántóra 64 frt, 1318., 1320. hr. sz. szántóra 52 frtban, 44. hr. sz. kertre 16 frtban, a petőfalvi 79. sz. tjkvben 506. hr. sz. szántóra 6 frtban és pedig a végrehajtási törvény 156. §-a értelmében az egész tlkvi testekre, valamint az özvegy Szigethi Ádám és id. Szigethi István javára mindenik ingatlanra bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog sérelme nélkül az árverést, ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi augusztus hó 6-ik napján d. e. 9 órakor Petőfalva községkormányánál megtartandó nyilvános árverésen, a kikiáltási árban alul is, eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 száza-

lőkát készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §. kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez, letenni avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíró-

ságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság.

Kovácsnán, 1894. évi május hó 4-ik napján.

Csia, Béla
kir. járásbíró.

Mária c'zelli Gyomor cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és áitólósan ismeretes házi és népsz.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felújtság, savanyu felbőffőség, hasmenés, gyomorgörögés, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörögés, székülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hamorhoidáknál. Emeltet bajoknál a **Máriac'zelli gyomor cseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utatással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi forrástár:

Török József gyógyszerháza
Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: "Valódiságát bizonyítom".

A Máriac'zelli gyomor cseppek valódián kaphatók
Kapható: KOVÁCS FERENCZ gyógyszerésznél.

Horgony-Pain-Expeller

Köszvény és esúszban szenvedőknek ezennel a legújabb körökben

chevezés alatt fűrészléggel ismeretessé vált. *Trind. Capaci comp.* minidőlg legyen emlékeztetve hozzá. Ezen népszerű házi szer 25 óta, mint legmegbízhatóbb fájdalomcsillapító bedörzsölés ismeretes és mindnyójak által, a kik használták igen kedveltek. Ugye hogy további különös ajánlása nem szorul. Ugye 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 kr. nyírn a leg több gyógyszer-tárban kapható. Azonban a „Horgony” védjegyre ügyelendő, mert csak a város horgonnyal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszer-tárházhoz: Richter gyógyszerháza, az arany országhoz. Prágában vagy Török József gyógyszerészhöz Budapestben.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek e lap kiadói vállalatában.

M. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

MENETREND.

Érvényes 1894. május 1-től.

PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Érvényes 1894. május 1-től.

Állomások	Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat
Brassó (vendéglő)	regg. 5.08	este 7.42	d. u. 2.45	Medgyes	regg. 10.55	éjjel 12.46	
Botfalva	5.39	8.07		Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felő)	11.14	1.00	
Földvár	5.58	8.23			11.29	1.18	
Magyarós	6.17	8.43		Tövis (vend., elágazás Arad felő)	d. u. 1.10	2.49	este 7.59
Apáca	6.35	8.57			1.45	3.42	
Köpecz	6.54	9.16		Nagy-Enyed	ind.	2.11	4.02
Ágostonfalva	7.01	9.22		Kocsárd (vend., elágazás Maros-)	érek.	2.56	4.35
Alsó-Rákos	7.18	9.38		Vásárhely felő)	ind.	3.06	4.47
Homoród	7.45	10.02			érek.	3.43	5.15
Kacsa	8.02	10.15		Gyéres (elágazás Torda felő)	ind.	3.53	5.21
Bene	8.23	10.36			érek.	5.45	regg. 6.47
Erked	8.43	10.51		Kolozsvár (vendéglő)	este 6.14	7.30	10.45
Héjasfalva (elág. Udvarhely felő)	9.12	11.16			10.44	11.41	11.01
Segesvár (vendéglő)	9.35	11.32		Nagy-Várad (vendéglő)	érek.	11.04	d. u. 12.23
	9.42	11.39		Budapest	regg. 7.00	este 8.15	regg. 7.25

Expres-vonat ind. 5 óra 14 p. reggel. Aradon át Brassóból ind. 10 óra 26 p. este, Budapestre érk. 1 26 p., a gyorsvonat d. u. 2 óra 19 perczkor.

Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel	4.00	dél előtt 10.30	délután	2.45	Brassó	ind. reggel	4.50	reggel	8.50	délután	3.10
Imecsfalva		4.17	10.43		3.02	Szász-Hermány		5.09		9.09		3.25
Páva-Zabola		4.34	10.56		3.19	Prázmár		5.35		9.33		3.43
Kovácsna		4.45	11.13		3.51	Kökös		5.50		9.46		3.54
Barátos		5.18	11.29		4.16	Uzon		6.07		10.03		4.05
Nagy-Borosnyó		5.35	11.42		4.35	Kilyén		6.23		10.18		4.17
Eresztvény		5.55	11.59		4.56	Sepsi-Szentgyörgy		6.49		10.46		4.35
Sepsi-Szentgyörgy		6.35	d. u. 12.29		5.36	Eresztvény		7.16		11.14		4.57
Kilyén		6.45	12.37		5.46	Nagy-Borosnyó		7.37		11.41		5.14
Uzon		7.00	12.50		6.02	Barátos		8.06		12.10		5.35
Kökös		7.14	1.00		6.15	Kovácsna		8.33		12.40		5.55
Prázmár		7.41	1.20		6.42	Páva-Zabola		8.46		12.50		6.06
Szász-Hermány		8.01	1.36		7.02	Imecsfalva		9.01		1.08		6.18
Brassó	érek.	8.19	1.50		7.20	Kézdi-Vásárhely	érek.	9.19		1.26	este	6.32

Kézdi-Vásárhely, IFJ. JANCSÓ MÓZES könyvnyomdája.